Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 39. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 39. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 16, 1952. VOL. LX.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ВІДПОВІДАЄ НА ЗАПИТ ПРО ЙОГО КАНДИДАТУРУ

Вашингтон. — Президент Труман узяв поважно запити кореспондентів про його поновну кандидатуру на становище президента, заявивши, що це важке вирішення для нього і що він ще не готовий на виявлення своїх політичних плянів. Одночасно він звернувся до кореспондентів з проханням, щоб вони на якийсь час стримались з запитами про політичні наміри, доки він самий не буде готовий до заяви. Відповівши на одно-два питання в справі виборів, президент ухилив дальші запити, кажучи: „Хочу вам сказати, що я знаю, як дуже ви зацікавлені цією справою. Я теж зацікавлений, одначе не хочу цю справу робити смішною. Я пробував сумлінно відповісти на всі ваші запити. Я завжди хочу так робити. Та, здається мені, вам доведеться зачекати, доки я не буду готовий проголосити відповідну заяву, а тоді будете мати всі інформації. Я не хочу вас баламутити, ані не пробував давніше баламутити. Я вже вам казав, що це важко мені вирішити і як тільки прийде час, щоб це оголосити, ви негайно дістанете інформації. Отже перейдімо до якогось іншого предмету, в якім країна заінтересована і продискутуймо його, бо я вже сказав вам усе, що я мав сказати, я відношуся до вас прихильно й по-приятельськи. Роблю це не тому, наче б я не хотів співпрацювати з вами, але тому, що я не готовий на оповіщення. Коли я буду готовий, ви його дістанете". Президент уповажнив оголосити його заяву, хоч це незвичайна форма в розголошуванні розмов з президентом на пресовій конференції.

СЕН. КОННАЛЛІ ЗА ЗІРВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ З УГОРЩИНОЮ

Вашингтон. — Керівник закордонної політики демократичної партії й голова сенатської комісії закордонних справ, сен. Там Конналі звернувся до Сенату з вимогою зірвати дипломатичні зв'язки з Угорщиною, а, якщо зайде потреба, відмовити фонди на втримування американського представництва в тій країні. Такий крок вважає сенатор за відповідний, щоб відплатитися Угорщині за $120,000 оплати за випущення двох американських літунів на волю з угорської тюрми в грудні м. р. Відповідну резолюцію вже зголосив самий Конналі, пояснюючи це тим, що такий крок необхідний і, якщо президент не рішиться на нього, тоді Сенат самий повинен це зробити. Сенатор, при цій нагоді, висловив кілька гострих слів на адресу президента за те, що він піддався диктатові „горстки лукавих людей". Сенатор підносив цю справу ще тому два місяці, одначе департамент стейту не пішов за його думкою. Тепер ця справа наболіла і в дипломатичних колах панує переконання, що резолюція Конналі є заповіддю якогось вирішного кроку президента.

Середньовічні знахідки в Новгороді

Москва. — Викопали листи та документи — писані на березовій корі — що кидають нове світло на життя в середніх віках. Знахідку зроблено під час розкопів в Новгороді і вона дає надію совєтським археологам, що подібні документи можуть находитися і в інших місцевостях в цьому районі. Теперішня знахідка обіймає тільки десять листів та документів, що походять з 11—14 віків. Археологи думають, що ці документи не творять якогось окремого архіву, тільки являються припадковими листами та документами. Один лист говорить про родинно-спадкові справи, а інші про торговельні. Ці березові документи важливі для історії, бо з тих часів мало писаних джерел.

ЯК 16 РОКІВ ТОМУ...

Шістнадцять років тому Британія відпровадила на вічний спочинок короля Юрія V. Сьогодні відпроваджує його наступника, короля Юрія VI. Як тоді за домовиною батька йшов в адміральському уніформі (на фото посередині) князь Віндсору, так і сьогодні в тій самій формі він йтиме за домовиною брата.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИМУСОВОЇ РЕПАТРІЯЦІЇ ПОЛОНЕНИХ

Токіо. — Договорившись попереднього дня принципово щодо виміни полонених в корейській війні впродовж двох місяців після підписання перемир'я, комуністичні представники передали вчора аліянтам свій подрібний плян тої виміни, повторюючи при цьому своє первісне домагання, щодо репатріяції всіх полонених, без уваги на те, чи вони собі того бажають, чи ні. Аліянти не відступають від свого домагання, щоб репатріяція відбувалася на добровільній базі, знаючи, що тисячі колишніх комуністичних вояків в аліянтському полоні відреклися від комунізму і їх примусова репатріяція порушувала б визнавані аліянтами основні людські права та означала б важкі переслідування або й смерть для примусово репатрійованих. Комуністичні представники рівночасно поінформували аліянтську делеґацію, що вони вже сьогодні матимуть готовий проєкт для останньої точки в порядку нарад, що відноситься до рекомендацій урядів воюючих країн в справі дальших політичних переговорів та остаточного замирення в Кореї. В тій цілі на п'ятницю рано була скликана пленарна сесія обидвох делеґацій. В попередніх розмовах на тему тих рекомендацій комуністи виявили, що вони бажали б політичних розмов не тільки в справі Кореї, але й в загально-азійських справах, включно з комуно-китайськими претенсіями до Формози та визнанням комуно-китайського і північно-корейського режимів та включення їх в Організацію Об'єднаних Націй. Аліянти дали виразно до зрозуміння, що вони погодяться на розмови тільки відносно самої Кореї та з участю урядів тільки тих країн, які беруть участь у війні, отже без представників комуністичного Китаю, який все ще обстоює, що в Кореї боряться тільки його „добровольці".

Хибні пропелери – причиною катастрофи

Дирекція Цивільної Аеролінії, що вживають літаки, поручила всім літунтам ДЦ4 та Конвер, — провірити та замінити проводи, які ведуть до механізму, що контролює рух пропелерів. В зв'язку з катастрофою літака в Елизабет, фахівці ствердили, що нещастя спричинило хибне діяння пропелерів. Багато літунських ліній негайно виконали доручення Дирекції Цивільної Аеронавтики та вложили контрольні електричні проводи в ізоляційні трубки, щоб унеможливити їхній контакт з іншими проводами, — або вилучили зовсім реверсійний механізм.

Американські замовлення в Західній Европі

Вашингтон. — Виробники Західної Европи дістануть від Злучених Держав контракти на продукцію оборонних виробів вартістю пів більйона до 600 мільйонів долярів від тепер до 30 червня, на підставі плянів, складених в департаменті оборони. Такі замовлення приспішать виріб воєнних матеріялів, коли американські фабрики неспроможні працювати швидшим темпом. Для наладнання таких справ, зорганізований відповідний виконний штаб в Гайдельберґу, в Німеччині, як частина кватири Европейської Команди. Штаб буде діяти під керівництвом ген. бриґадира Луки Фінлея. В Европі мають виробляти амуніцію, електроніки, машини для літаків і різнородний інший виряд. Американські підприємці можуть давати европейським замовлення в виді „під-контрактів", оскільки це покажеться доцільне. На наступний рік плянуються ще більші замовлення.

ПОХОРОН КОРОЛЯ ЮРІЯ VI

Лондон. — В п'ятницю, 15. лютого, — відбувся величавий похорон володаря британської спільноти народів; короля Юрія VI. Вже в четвер та попередніх днів до Лондону приїхали численні делеґації, включно з монархами інших країн, головами держав, міністрами та делеґаціями народів і їх інституцій. Перед Вестмінстерським палацом стояли в безконечних чергах десятки тисяч народу, що невпинно проходили біля домовини короля, віддаючи йому останню пошану. Королева Єлисавета II., перериваючи свої нові важкі обов'язки володарки країни, провела, разом з іншими членами королівської родини, деякий час біля катафалку свого батька. В похоронному поході Єлисавета їхала коретою за домовиною короля. Разом з нею їхали королева-мати Єлисавета, принцеса Маргарита та королівські сестри. За їхньою каретою йшли пішки чотири королівські князі, включно з князем Віндсору, старшим братом покійного короля, що був одягнений у форму адмірала королівської фльоти. В похоронному поході були теж королі Норвеґії, Швеції, Данії, Греції та Іраку, королева Голандії та велика княгиня Люксембурґу, крім багатьох принців та інших високих достойників з цілого світу. Похід йшов з Вестмінстерського палацу до Паддінґтонської станції, звідки продовжувався потягом до Вестмінстеру, де в каплиці св. Юрія буде похований король.

Комуністи випробовують силу аліянтського фронту

Суел, Корея.—Комуністичні війська на на цілому корейському фронті, зокрема на його східному секторі, почали випробовувати силу аліянтського фронту, започатковуючи льокальні атаки [illegible] шої атаки дійшло на східному секторі, в якій взяло участь понад 1,000 червоних вояків, користуючись всіма родами зброї. Атака почалася після сильної артилерійської підготовки, але не дала червоним жадного успіху, бо їхні формації розбила аліянтська артилерія ще заки вони потрапили підійти до аліянтських ліній. Так само жадного [illegible] ні атаки на інших секторах. В повітру аліянтська авіяція продовжувала стратеґічне бомбардування ворожого запілля.

Краєва організація для музичних програм

Нью Йорк. — Змагання незначної горстки людей у Балтимор розпочато тому два роки для забезпечення добрих музичних програм для шкільних дітей, прибирає розміри загального краєвого руху. Так, в Ню Йорку зорганізовано вже товариство під назвою „Молода Авдиторія" для поширення музичних програм по всіх школах Злучених Держав. Перша програма буде влаштована 20 лютого в Далтон Скул у Ню Йорку, й, якщо вона буде вдала, тоді її повторять в інших міських школах. До виконання програми запрошено першоклясні музичні сили, таки як Дімитрій Мітропулос, Джордж Шел, Тамес Шерман, Єгуді Менугін, Рудольф Серкін, Еріка Моріні, Мєчислав Горшовскі, Джозеф Фукс, Юджін Істомін і ін. Музичні програми мають дві цілі: поширити музичну культуру серед шкільної молоді і дати молодим талантам нагоду виступити перед ширшою публікою для випробування своїх сил.

Брит. уряд домагається більших фондів

Лондон. — Британський уряд запропонував парляментові збільшення фондів на датки уряду додатковою сумою 121,043,260 фунтів стерлінгів (коло 339,000,000 долярів), мотивуючи це, збільшеними видатками на озброєння та загальною підвишкою цін. Парлямент в таких випадках завжди дає свою згоду. Прем'єр Черчил крім того поінформував, що видатки Англії на оборону в найближчих трьох роках виноситимуть 500,000,000 фунтів стерлінгів більше, ніж це початково передбачувано. Свою пропозицію збільшення фондів уряд передав відповідному парляментарному комітетові, бо сесію парляменту відірочено до найближчого понеділка, з уваги на похорон короля Юрія.

Японія почала переговори з південною Кореєю

Токіо. — Японський уряд почав в п'ятницю серію своїх міжнародних переговорів, започатковуючи їх з урядом Південної Кореї. Предметом нарад є переважно справи риболовлі, іміґрації та ціла низка інших проблем, що виступають між сусідніми країнами. Договір в цих справах зможе бути підписаний тільки після того як буде ратифікований і увійде в силу мировий договір з Японією, проте Японія вже тепер має нагоду виявити свою добру волю у відношенні до своїх азійських сусідів та розвіяти деякі пересуди і упередження, що витворилися проти Японії під час війни. Вже раніше почалися і тепер продовжуються теж японсько-філіпінські переговори в справі репатріяції. В дотеперішніх розмовах японці не відмовляли філіпінцям права на їх домагання репатріяції, тільки просто заявляли, що вони не можуть їх заплатити.

Хочуть дешевизни

Вчора міг би хтось був думати, що тисячна товпа напала на крамницю Фридеріка Лозера в Брукліні. Там відбувалася ліквідаційна випродаж в великій п'ятиповерховій крамниці, що займає майже повний блок. 50,000 товпа заповнила всі вулиці вже три години перед початком випродажі. — 30 кінних і пішних поліцистів не могли втримати порядку, вибито чотири скляні двері, бо кожний хотів скористати з великої знижки. Сукні продавалися з знижкою від 5 до 10 долярів.

Ждуть на поворот Штрассера

Бонн. — Уряд Західної Німеччини дбайливо стежить за спробами О. Штрассера повернутися до Німеччини. Штрассер розійшовся був з Гітлером та проживав у Канаді, звідки недавно виїхав „десь" до Скандинавії. Поворот Штрассера до Німеччини може наробити клопотів канцлерові Аденауерові, бо в Західній Німеччині вже існує т. зв. „Чорний Штрассер", хоч він тепер не уявляє більшої небезпеки. Німецька влада побоюється, що поворот Штрассера — визначного нациста — міг би спричинити небажаний відгук за кордоном.

ЗАХІДНІ МІНІСТРИ ВІДЛОЖИЛИ НАРАДИ ЧЕРЕЗ ФРАНЦУЗЬКУ КРИЗУ

Лондон. — Міністри закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції, відложили свої наради до неділі, очікуючи висліду французької кризи, яка постала з домагання французького уряду заяви довір'я від Національної Асамблеї в справі европейської армії та взагалі дотеперішньої закордонної політики. Рівночасно з Парижа повідомляють про непевність висліду голосування, від якого залежить дальша доля уряду прем'єра Фора. Уряд не може здобути більшости голосів без підтримки соціялістів, які не належать до урядової коаліції, але які попередньо голосували в користь уряду. Тепер соціялісти домагалися, щоби дебати в справі европейської армії та німецької участи в ній відложити до червня, але уряд не може на це погодитися, бо це зв'язувало б його руки на найближчій конференції Ради Північно-Атлантійського Пакту в Лісбоні. Соціялісти вважають, що створення европейської армії з участю німців повинно попередити встановлення відповідного понад-національного політичного органу. Уряд, бажаючи задовольнити соціялістів, ухвалив суперечну резолюцію, в якій з одного боку висловлюється за тим, щоб до европейської армії належали теж британські частини, з з другого боку підтримує побажання соціялістів щодо понад-національного політичного органу, проти якого британці мають найбільші застереження. Французький міністер закордонних справ Роберт Шуман, який приїхав до Лондону, щоб взяти участь в похороні короля Юрія, негайно після похорону має вернутися до Парижа, щоб взяти участь в сесії Національної Асамблеї на якій вирішуватиметься довір'я для уряду. В неділю він знову приїде до Лондону, щоб взяти участь в нарадах міністрів.

Єгипет виправдується за минулі безпорядки

Каіро. — Єгипетський уряд, відповідаючи на протестаційні ноти Британії та інших країн, які віднесли шкоди в людях і майні під час заворушень в Каірі в дні 26-го січня, виразно відмежовується від тої терористичної акції, заявляючи, що її спричинили „підривні елементи", які намагалися скористати з публічних манифестацій, що відбувалися того дня проти кривавої битви між єгипетською поліцією і британською військовою залогою в Ізмаїлі, в зоні Суецького каналу. В ноті єгипетський уряд висловлює жаль з приводу людських і матеріяльних втрат в тих заворушеннях, але не дає жадної конкретної відповіді на домагання відносно відшкодовань за ті втрати.

Торнадо шалів у чотирьох стейтах

Бирмінгем, у стейті Алабама. — Чотири особи згинули, більше ніж 80 зазнали покалічень, а крім того ще й велику матеріяльну шкоду наніс буревій-торнадо, який шалів у чотирьох південних стейтах. Осередком буревію було місто Дешелд, у стейті Тенесі, а жертвою його впала теж околиця між Нашвил і Чатануґа, де згинуло троє людей. Вітер підняв дім родини Снел в місцевості Марбл Плейнс недалеко Дешерд і покотив його, при чому згинув батько й син. Жінка й інших п'ятеро дітей чудом вратувалися. Коло Дешерд зазнали каліцтва ще 32 людей. Торнадо прийшов згори, як звичайно в формі велетенської лійки, втягаючи в себе в цілій околиці все, що тільки попало. При тому впав великий град в стейті Місісипі й інших сусідних.

● Відкритий комуністичний бунт в бразилійській повітряній базі в Гараваті, коло Порто Алєґре, здавила команда поправних сил.

Відбувся XVI. З'їзд ЦЕСУС'а

Лювен, Бельгія. (ЦЕСУС) — В днях 25-28 січня 1952 р. відбувся в Українському Студентському Домі у Лювені, Бельгія, XVI.-тий Звичайний З'їзд Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС).

В З'їзді взяли участь, крім членів Керівних Органів ЦЕСУС-у, мандатовані делеґати слідуючих українських студентських організацій: Січ — Ґрац, УСО — Інсбрук, УАГ — Ліон, УСГ — Лондон, НАСУС — Лювен, ТУСК — Мадрид, УСГ — Монтреал, УСТ — Париж, УСГ — Рим, УСГ — Цюріх, УАТ — Шікаго, УАК — Штокгольм та п'ять студентських громад, зорганізованих в „Союзі Українських Студентських Організацій Німеччини" (СУСОН).

З'їзд, на якому було виголошено та відчитано численні привіти від українських та чужинецьких установ, організацій і осіб, вислухав і докладно обдискутував звіти з діяльности заступлених студентських громад та поодиноких Керівних Органів ЦЕСУС-у. Уступаючим Керівним Органам уділено абсолюторію зі спеціяльним признанням Референтові Міжнародніх Зв'язків за велику та успішну працю в цій ділянці. На З'їзді вибрано слідуючі склад Керівних Органів ЦЕСУС-у: Управа (осідок: Париж, Шікаго, Мюнхен): президент: д-р Василь Маркусь — Париж, віцепрезидент: д-р Петро Стерчо — Шікаго, і д-р Григорій Васькович — Мюнхен, генеральний секретар: інж. Василь Михальчук — Париж, секретар: В. Нагірняк — Шікаго; Керівник Відділів: Павло Дорожинський — Мюнхен. Всеволод Мардак — Париж, Косик — Париж, д-р Лозинська — Шікаго, Асколд Кобилко — Париж. Контрольна Комісія: д-р Богдан Гук — ЗДА, інж. Аркадій Жуковський — Париж, Євген Федоренко — Лювен. Заступники: Ласійчук — Париж, Микола Когут — Лювен. Товариський Суд: д-р Богдан Цюцюра — Ню Йорк, д-р Іван Гута, Ню Йорк, Зенон Р. Винницький, ЗДА.

Застановившись основно над важнішими проблемами праці та покликом розростом заходів, які стоять перед ЦЕСУС-ом, З'їзд ухвалив в певних напрямі деякі зміни статуту та виніс ряд внутрішніх постанов.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА СТАВИТЬ ОБ'ЄДНАННЯ ПЕРЕД ДОГОВОРОМ

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький уряд, відповідаючи на ноту маріонеткового східно-німецького уряду до нього та до чотирьох окупаційних великодержав в справі швидкого заключення мирового договору з Німеччиною, щоб в той спосіб приспішити об'єднання країни, заявив цілком протилежне становище, заявляючи, що об'єднання повинно наступити перед договором. Проте, в аліянтських колах вважають цю комуністичну пропозицію, хоча відкинена формально урядом в Бонні і яка по всіх правдоподібностях буде відкинена теж західними аліянтами, не залишиться без пропаґандивного значення і вплину на ті німецькі опозиційні круги, що виступають проти ремілітаризації країни та проти включення її в західно-европейську оборонну систему. Це, практично, й було єдиною ціллю тої пропозиції, — цілком певно приготованої, якщо не з ініціятиви то щонайменше за апробатою Москви. Теперішнє становище західно-німецького уряду покривається з попереднью резолюцією т. зв. все-німецького комітету в парляменті, в якій вимагано домагання, щоби перед розмовами в справі мирового договору відбулися насамперед загальні демократичні вибори в обох частинах Німеччини, бо тільки уряд, що вийде з таких виборів, матиме позновласті говорити в імені цілого німецького народу.

УРЯДОВА АГЕНЦІЯ ЗА „ЮНІЙНИЙ ЗАВОД" ДЛЯ ЗАЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ

Вашингтон. — Президентська рада необхідности порадила, щоб залізничі підприємства країни погодилися на вимогу „неоператівних робітників" в справі „юнійного заводу" і встановили таку точку в новому контракті. Рада прийняла теж, як оправдане, домагання, щоб підприємці стягали від членів вкладки для юнії при виплаті заробітків. „Юнійний завод" — це форма примусової організації для робітників. Така точка, поставлена в контракті, вимагає, щоб усі робітники належали до юнії і платили юнійні вкладки. Робітник, що не заплатить вкладки, мусить бути звільнений з роботи. Коли підприємець підпише контракт, що він буде стягати юнійні вкладки, то він має право відтягати відповідну суму від робітничої заплати. — Президентська рада необхідности складена з трьох осіб. Вирішуючи справу „юнійного заводу" рада дала ще вияснення, що такі заводи це тепер „звичайна техніка", бо 70 відсотків робітничих контрактів містять засторогу про „замкнений" або „юнійний" завод. Вирішення президентської ради може перешкодити справу нового контракту між залізничими робітниками і підприємцями, за який ведеться боротьба вже від двох років.

Д-р Іван Подюк здав лікарські іспити

Ню Йорк. (Я. К.) — Перед представниками стейтового департаменту виховання в Олбані здав нострифікаційні іспити з медицини д-р Іван Подюк, відомий із Старого Краю лікар-громадянин. Докторові Подюкові вже вдруге приходилося нострифікувати свої медичні студії. Здавши з відзначенням матуру, Іван Подюк вступив в серпні 1914 р. до Українських Січових Стрільців та був важко поранений в бою і, мимо двох операцій, ще досі носить в легенях кулю. Опісля, як старшина Української Галицької Армії, він брав участь в боях з поляками, був в поході на Київ та перейшов Чотирокутник Смерти і всю великy епопею, що її проходили українські армії. Втікши до Австрії з табору в Тухолі, він закінчив медичні студії та промувався 1926 році. Потім нострифікував у Львові та працював у львівських шпиталях, а опісля впродовж 15 років у Снятині, здобуваючи собі довір'я і пошану, як лікар та громадянин. До перших пацієнтів молодого лікаря належав його односельчанин — Марко Черемшина, а опісля довгі роки Василь Стефаник.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сиԏі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИБОРЧА КАМПАНІЯ

Майже кожне число американської газети, де б вона не появлялась, подає вісті про те, як мається справа з кандидатами на президента держави. Хоч до виборів ще далеко, бо стоїмо щойно перед номінаціями кандидатів двох найголовніших партій, Демократичної та Республіканської, виборчий рух набирає з кожним денм щораз більшого розмаху та розголосу.

До цьогорічних виборів президента прив'язують, назагал, велику вагу. Це пізнати хоча б по тому, що „незалежний" Ню Йорк Таймс, уже заявився за зміну адміністрації, себто за те, щоб вибрати в листопаді президентом кандидата Республіканської партії. Демократична партія, на його думку, вже задовго при владі, а для демократії „здоровіше", коли по певному часі влада переходить з одних рук до других. З цього одначе не виходить, що „незалежні" уже тим самим подадуть свої голоси на республіканців. Це залежатиме від особи кандидата, якого Республіканська партія виставить на уряд президента. Таким республіканським кандидатом є для Ню Йорк Таймс-у генерал Двайт Айзенгавер, який вже виявив свої адміністративні спосібности і є гарантією „сильного демократичного фронту проти загрози комуністичної агресії".

Як знаємо, сильним кандидатом на республіканську номінацію є сенатор Тефт. Консервативний Ню Йорк Таймс властиво повинен би його попирати, а не є за ним мабуть тому, що Тефт ще не вилікувався з своїх ізоляційних поглядів, а найважливіше — Айзенгавер має більші вигляди від Тефта бути вибраним президентом. До цього можна б ще додати, що хоч Ню Йорк Таймс впливовий часопис і має добрі інформації, проте часто заявляється за таким кандидатом, який провалюється. Між іншим, так було й в останніх президентських виборах.

В Республіканській партії ведеться боротьба між прихильниками різних кандидатів на номінацію. Наслідком цього, як дехто заповідає, може статися вкінці таке, що на Конвенції готов перемогти цілком інший кадидат, про кандидатуру якого тепер не говориться. Це — генерал МекАртур.

Демократична партія має інший клопіт. Ще досі президент Труман не заявив ясно, чи буде кандидатом на поновний вибір. Коли б захотів щераз кандидувати, його номінація на конвенції Демократичної партії була б запевнена. Конгресмен Сабат, демократ з Ілиной, що не зважаючи на своїх 85 років ще далі активний, відвідавши през. Трумана подав до публічного відома, що президент готов кандидувати і зробити з себе „жертву", але тільки тоді, коли б це було „в найліпшім інтересі країни і широкого світу". Під тим „інтересом" треба вважати — справу миру і війни. Та досвід з Рузвелтом вчить що ці речі можна завжди різно інтерпретувати. Також президент Рузвелт не хотів поновно кандидувати, а виправдував свої кандидатури небезпекою війни, а потім самою війною. Але й без цього цілий стоїть сьогодні перед небезпекою нової війни.

Президент Труман, як це слушно завважує один з американських журналістів, не має в собі нічого з Гамлета. Він політичний реаліст, який скоро рішається і він напевно був би вже давно дав згоду на поновне кандидування, коли б знав, що з республіканського боку не буде стояти проти нього — ген. Айзенгавер. Тефта Труман не боїться, якщо вірити його власним словам. Також важко повірити, щоб Труман справді „жертвував" собою. Якщо він буде кандидувати, то таки тому, що хоче надалі бути при владі. Це його право.

Пенсії для тих, хто живе закордоном

Люди, що працюють у Злучених Державах, за законом про соціяльне забезпечення мають право на пенсію в старечому віці, і цю пенсію, у випадку смерти забезпеченого, виплачується його родині. Проте, не всі знають, що таку пенсію виплачується навіть якщо людина живе не в ЗДА, а й закордоном.

Щоб діставати пенсію, не конечно треба бути громадянином ЗДА. Закон також не вимагає від вас жити в Злучених Державах після того, як ви перестали працювати в 65 років, чи пізніше. Навіть ваша родина, що є на вашому утриманні, і що ніколи навіть не жила в ЗДА, одержуватиме пенсію, якщо ви мали працю, враховану Соціяльним Забезпеченням.

Пенсію соціяльного забезпечення для вас чи вашої родини ви заробили за роки вашої праці в Злучених Державах. Ви й ваш працедавець чи ви самі, якщо працюєте самі собі, платите за це право на пенсію податок соціяльного забезпечення (сошіял секюріті текс). Щомісячну пенсію висилатимуть вам або вашій родині, у випадку вашої смерти, до тої країни, де ви, чи ваша родина живе. Проте, є деякі країни, куди ЗДА пенсії не висилають, бо нема певности, що в тих країнах гроші будуть доручені адресатові, а якщо він і дістане чека, то чи буде він оплачений повноцінною валютою. З цієї причини пенсії не висилатимуть людям, що живуть в Албанії, Болгарії, Китаю (крім Формози або Гонг-Конгу), Чехословаччини, Естонії, Угорщини, Латвії, Литви, Польщі, Румунії, СССР чи в російській зоні Німеччини та в російському секторі Берліну.

По всіх інших частинах світу пенсійні чеки висилатимуться людям, що мають на них право. Радиться людям, що їм належиться право на пенсію, а вони живуть закордоном, звернутись до найближчого американського консуляту чи посольства по докладні інформації. Дехто, виїжджаючи назад до своєї батьківщини, не подав відповідної аплікації про виплату належної йому пенсії. Він може домагатись її, якщо живе у країні, куди Злучені Держави можуть висилати чеки.

Щоб подати заяву про виплату належної старечої пенсії, нема потреби бути особисто в Злучених Державах. Можна звернутись до найближчого американського консуляту чи посольства. Урядовці цих консулятів мають дати всі потрібні інформації й прийняти заяви про виплату пенсій. Ці заяви будуть переслані до відділу Соціяльного Забезпечення в ЗДА і, якщо аплікант має право на пенсію, чеки висилатимуться регулярно до американського консуляту в тій країні, де аплікація була виповнена, а консулят видасть їх адресатові.

Люди, що живуть в ЗДА і хочуть мати докладніші інформації про свої права та обов'язки щодо пенсій, виплачуваних у старечому віці, або хочуть подати заяви на це, можуть телефонувати, написати або особисто відвідати найближчий відділ Соціяльного Забезпечення, про адресу якого можна довідатись у кожному Поштовому відділі. (C. C. F. A. U.)

Микола Очерет.

ФЕДЕРАЦІЯ і „ФЕДЕРАЦІЯ"

„З кожним роком становиться все ясніше, що Европа не зможе захистити свою незалежність лищаючись поділеною на самостійні економічні одиниці. Об'єднання Европи необхідне, щоб виконати основне наше завдання — усталити тривалий мир. Тому необхідно скликати як можна швидше Установчі Збори, які б розв'язали питання про об'єднання всіх вільних держав Західної Европи" — заявив на пресовій коференції головний командувач озброєними силами Північно-Атлантійського Союзу генерал Айзенгавер.

Світ поволі доходить до думки, що добровільне об'єднання рівноправних держав є на сьогодні вимогою життя і ця вимога є єдиним шляхом аби схоронити незалежність кожного члена Европейської Федерації. Така федерація не нищить волі і незалежности свого члена, навпаки — вона розкриває ширші можливості для всебічного розвитку. Тут всі члени рівні, кожен з них може вийти з об'єднання з огляду на доцільність і інтереси свого народу, своєї держави. Саме тому генерал Айзенгавер, коли йому на пресовій конференції поставили питання: чи думає він, що Англія мусить бути членом Об'єднаної Европи, — генерал відповів: ні. „Держави Британської сім'ї народів" заявив генерал, „мають інтереси по цілому світі, тому вони об'єднані між собою вже досить міцно і Англії не потрібно вступати до Об'єднаної Европи".

Вже на підставі цього можна визначити основні властивості справжньої федерації. По-перше: федерація може виникнути лише при зреченні думки про першенство здійснюване одною нацією, яка входить до складу федерації, бо не можна творити спілку способом панування, бо це завжди приведе до насильної уніфікації. По-друге: Федерація є впорядковання інтересів її членів відповідно до їх особистих характерів, гнучко сполучивши їх в одне ціле. А відціля, звичайно виходить третє: федерація не має проблеми меншостей, бо меншість має таку саму вартість як і більшість. Четверте: федерація не має на меті стирати різноманітність і перетоплювати її в „в адном катьолкє". В цьому власне і є запорука розвитку федерації. І тому маємо п'яте: здоровий розвиток федерації містить в собі любов до складностей, любов до культурних, психологічних і навіть господарчих складностей. Смертельний ворог федерації це брутальне спрощення, що ним характеризується кожен тотальний режим. Нарешті слід зазначити ще одну властивість федерації: соборність, що основана на самостійності і волі органічних спільнот. Соборність можуть додержувати лише незалежні, вільні держави, бо федерація гноблених народів буде найгіршою карикатурою правдивої федерації. Зразок такої карикатури є „федерація" народів СССР. Тож виходить, що федерація є вищий ступісь державного життя, бо до Об'єднання можуть вступати лише вільні, незалежні держави, які добровільно обмежують себе для своєї ж користі.

Україна способом свого життя завжди належала до Европейської спільноти народів, але доля висунула її найдалі на схід Европи і тим поставила її під постійні удари з боку диких східних орд, а це й призвело до тимчасового занепаду. „Старший" брат це використав і в найтяжчу хвилину в житті України наділив її своєю „федерацією". Ця „федерація" тяжко вдарила всі „зфедеровані" не-російські народи і саме вони тому так радісно і легко розірвали з Росією в часи відродження і з захопленням почали творити свої самостійні, незалежні, суверенні держави.

І саме тут „старший" брат показав своє справжнє обличчя. Він почав послідовно силою окупувати нові держави, а тому законні уряди не-російських народів мусіли їхати за-кордон, а окупанти створили в них „лялькові" уряди з своїх сатрапів.

А ось тепер російська еміграція, що живе в Америці, знову хоче накинути українцям „федерацію" на свій, російський зразок. Ці „федералісти" навіть думки не припускають, що Грузія чи Білорусь могли би стати рівноправним членом у европейській федерації, по-над головою „велікаво рускаво народа". Вони це право лишають виключно для себе, а „націоналам" залишають куцу „федерацію" саме з „старшим" братом. Ось та „таємниця" про яку не мусять знати вільні народи, бо ж тоді ці „націонали" можуть стати рівноправними членами европейської, а далі й світової федерації. Ось чому „націонали" повинні мати куцу „федерацію" і тим загубити своє обличчя в „широком руском морє".

Але „націонали" вже переросли „куцу федерацію" і сталось це в той час, коли російська еміграція була вже за-кордоном.

Роки самостійного життя національних держав розкрили очі всім не-російським народам на справжній стан і всі вони зрозуміли свою силу. Вони побачили, що за короткий час вільного життя вони самі, без будь чиєї допомоги, зробили те, чого не спромоглись зробити російські царі за все своє панування над ними. Їм стало ясно, що російський народ, як зрештою і кожний народ, дбає в першу чергу за свій добробут, а їх для цього використовує. І хоть який мізерний був життьовий стандарт росіян, рівняючи до Західної Европи, але добробут „покорьонних" народів був ще гірший за добробут росіян. То ж кожному не-росіянину ясна користь для його народу, коли б він став членом европейської епільноти, як цілком ясна і шкода його народові від „куцої федерації" за російським зразком. Російська еміграція в Америці не пережила того, що пережили ми, не-росіяни, і тому, як виглядає, зрозуміти нас вона не в силі. Карикатурну „федерацію" російського зразка ми вже мали в СССР достаточно.

То ж коли російська еміграція дійсно бажає добра своєму, як вона каже, — „пригнобленому народові" і хоче придбати для нього друзів серед не-російських народів, вона перш за все мусить безумовно визнати незалежність для всіх не-російських народів.

П. Козаченко

Ліквідація хуторів у 1940 році

Постанова большевицького уряду про „укрупнення колгоспів" на Україні має на меті знищити основу української нації — українське селянство. Що несе селянинові це укрупнення? Позбавлення своєї рідної хати, руїну власного невеликого господарства, позбавлення домашнього затишку, останнього притулку, де селянин міг хоч трохи відпочити від ненависної кріпацької праці, руїну домашнього огнища, знищення рідного села, де селянин народився, зріс і жив до цього часу... Замість рідної хати, селянин змушений жити в чужій, ворожій для нього казармі, в бараках брудних. Обличчя України зміниться до непізнання: зникнуть села прадавні з білими хатками, що утопають у зелених садах... Україна перетвориться в нудну сіру казарму, в суцільний величезний концентраційний табір... а люди у в'язнів, у примусових робітників великих державних зернофабрик. Прообраз цієї страшної картини ми вже бачили в 1940 році, коли большевики провадили так звану „ліквідацію" хуторів. Це був початок тієї акції, що в наші часи в повній мірі з усією властивою для большевиків жорстокістю проводиться на Україні під гаслом „Укрупнення колгоспів".

Ось як ця ліквідація хуторів відбувалася на Полтавщині. Для прикладу досить буде взяти два хутори.

В широкій положистій балці розкинувся хутір Мельників-Кулебин. Посеред балки тече невеличкий потічок, навколо розкішний зелений луг з буйними травами. Вище по обидва боки балки простяглися хутірські садиби, заквітчані густими садами, високочолими тополями, оточені городами. А на горі вишники, сливники, а далі в ярах і понад ярами дубовий ліс... А навколо безмежні лани жита, пшениці, ячменю, гречки. Коли цвіли гречки, особливо було гарно: як шматки вибіленого полотна розтягалися гречані ниви, напоюючи медовими пахощами свіже, чисте повітря. Всюди привілля — і для людини, і для скотини, і для домашньої птиці. Перший тяжкий удар завдано хуторові в 1930 році, коли відбувалося розкуркулення. Найкращі господарства були нещадно по-варварському зруйновані... Другий удар був у 1933 році, коли голод виморив половину населення хутора...

Але остаточний розгром настав року 1940. Приїхала міліція і насильно стала виселяти рештки хуторян з їхніх предківських осель, руйнувати рідні хати... Плакали жінки, збираючи своє убоге манаття, кричали діти, не витримували й найсуворіші чоловіки, кидаючи останній погляд на рідні, дорогі місця, безжально зруйновані брутальною силою... Гіркі сльози текли по зморщених обличчях старих сивобородих дідів. Всіх перевезли в сусіднє село за три кілометри від хутора. А на селі розмістили хуторян по чужих хатах, по коморах, по клунях.

Минув рік... Колись багатий хутір не можна було впізнати: понищені розкішні сади, поламані дерева, поруйновані житла... На місці веселих біленьких хаток, чепурно помазаних білою крейдою чорніли обгорілі комини, над спустілим хутором каркало чорне гайвороння та вночі лиховісно кричали сичі... Неначе татарська орда пройшла хутором, знищивши все на своєму шляху.

Потайки приходили хуторяни до своїх зруйнованих садиб, ночували влітку на своїх поруйнованих дворищах, але їх немилосердно гнали звідси прислужники ворожої влади... Тільки одна стара баба Кошманиха, не здатна вже ні до якої праці, нізащо не хотіла покинути свого рідного хутора. Її насильно посадили на віз і одвезли на село. Але на другий день вона втекла з села на свій рідний хутір. І вже вдруге ніяка сила не могла повернути стареньку бабусю до чужого села. „Я тут народилася, — я тут і помру", — казала вона. А коли побачить було когось із начальників чи міліціонера, то ховається в бур'яні. Пізніше зробила собі курінь і ціле літо і осінь жила на хуторі, доглядаючи за бджолами та невеличким городом. Тільки люті морози загнали її до села... Тяжко жилося хуторянам на новому місці: ні своєї хати, ні города, ні господарства — нічого не мали. Жили в тісноті страшній, в неможливих умовах... Не було ні пастівника для корови, ні паші, ніде було накосити трави для корови — не було того привілля, що на хуторі... Залишилася для хуторян тільки безпросвітня рабська колгоспна праця.

За сім кілометрів від села серед степу широкого, серед безмежних, неоглядних степів розкинувся великий хутір, що своїми розмірами був тільки трохи менший від сусіднього села. Це Змажино. „До нас не прийдуть, нас не переселять, наш же хутір скоро буде більший від села, у нас же два великих колгоспи, у нас же ні одного одноосібника нема, в наших хатах великих просторих, можна помістити більше людей, ніж у сусідньому селі" — так говорили змажинці, доводячи цілком логічно неможливість переселення їхнього хутора до нової місцевости з меншою житловою площею. Але логіки у большевиків нема — є тільки наказ, буква закону, бюрократизм і сліпе, нерозумне, бездушне виконання партійної директиви. Для місцевих бюрократів досить було того, що Змажино числився хутором і хоч би він був удвічі більший від села, — однаково він підлягає ліквідації... І почали „ліквідувати" Змажино... Зібрали хуторян на загальні збори, зачитали наказ влади з страшними попередженнями і загрозами. Але хуторяни непорушно, незломно, як стій стояли на своєму: „Ми нікуди не підемо з свого хутора, ми виконуємо всі державні зобов'язання, в селі й так тісно, нам ніде буде жити в селі..." „За непослух ми вас всіх на Сибір заженемо!" — лютував представник районової влади. „Заганяйте, однаково життя нема", — озвався старий кремезний дід. „Хто це сказав?" Вийди сюди! Як твоя фамилія?" — ярепенився большевик. „Змага" — гордо відповів дід. Зчинилося страшне. Розлютована юрба не могла далі стримувати свого великого гніву. Знявся гамір, крик протесту. Переляканий, збліддий комісарчик не знав де дітися. „Бий його гада!", — І мускулястий кулак трудящого хуторянина заїхав по обличчі цього жалюгідного паразита. Ледве живий вирвався комісарчик... „А на другий день приїхав до хутора загін озброєних до зубів енкаведистів. Та на хуторі були тільки старі баби та діти. Чоловіків, навіть старих дідів не було на хуторі — всі поховались у ярках, лісках...

...Довго змагалися змагівці, але нерівна боротьба закінчилась перемогою катів. Багато хуторян було заарештовано, ув'язнено, заслано на далеку північ. Але переселення надовго затрималося,

(Закінчення зі стор. 3-ої)

ШЕВЧЕНКА „ВИНАПШИЛИ" РОСІЯНИ

„Спасибі партії Леніна-Сталіна" та „Слава російському народові" — це заголовки двох коротких рецензій на новий кольоровий совєтський фільм п. з. „Тарас Шевченко". Рецензії дають образ справжньої вартости фільму.

„Світла радість і невимовна гордість за великий совєтський народ, за мудру партію Леніна-Сталіна сповнює сьогодні наші серця, — пише у першій поет М. Стельмах, — коли дивишся чудовий, поетичного звучання фільм... І коли наш народ сьогодні законно пишається своїм великим сином, то за все це ми кажемо спасибі партії Леніна-Сталіна, спасибі совєтській владі. Совєтська влада, партія любовно, по-батьківському зберегли спадщину нашого Кобзаря, очистили її... від брудного ворожого намулу, внесеного підлими руками українських націоналістів..."

„У фільмі відбита дружба Т. Шевченка з передовими представниками великого російського народу, — в свою чергу пише Ірина Кириченко з Харкова. — Дивишся в ці чудові картини, і серце твоє сповнюється гордістю за російських братів, які врятували нам Шевченка, допомогли йому піднестися до вершин генія. В цьому заслуга передових російських людей... Завдяки російським братам життя Шевченка, його великі думи були збережені для українського народу..." Оглянувши фільм, „хочеться від щирого серця сказати: Слава великому російському народові..."

Віктор Приходько.

СІМ ЛІТ ТОМУ...

(Уривки з щоденника).

4)

7 січня 1946 р. м. Реґенсбурґ.

Сьогодні перший день нашого Різдва. Сиджу в кутику каварні і це записую. Це — найкраще, що можна було сьогодня зробити, бо вдома холодно і голодно, а у наших людей, до яких можна було б піти у гості, — не краще. Учора був на святій вечері у панства П. Пані скомбінувала, що можна було скомбінувати із наявних продуктів і ми повечеряли досить добре, хоч і не з додержанням приписаного рітуалу. На перше був картопляний салат, на друге — український борщ з „вушками", на третє... Але на третє пані П. принесла млинці і сказала, що їх можна їсти з чаєм або „так". Так несподівано обірвалася вечеря в той момент, коли чоловік, за звичкою і за традицією, чекає смаженої риби — карасів та линів, холодної рибки, вареників і т. д. Куті не було за браком цукру, маку та меду, але П. зварила манну кашу, а до неї чоколядову підливу. З тієї чоколяди що часом видає УНРР-а. Я дістав у нашого українського реставратора Олекси С. бутельку якогось вина і так вечеря відбулась досить добре.

Переді мною Різдвяне число нашого Реґенсбурзького часопису „Слово". Тут є цікава стаття д-ра Степана Барана, що торкається демоґрафічних змін на наших західних окраїнах. Ці зміни зайшли в наслідок війни і постанов Київського і Варшавського „урядів", від 15 вересня 1944 р., розуміється за апробатою Москви. Згідно цих постанов, наші люди повинні були покинути терени на захід від лінії Керзона. Українці мусіли вибратись з Холмщини, Підляшша, Посяния й Лемківщини, а на їх місце прийшли поляки, що мусіли вибратись з Галичини та інших земель на схід від лінії Керзона. За підрахунком д-ра Барана, з наших земель вибралось біля пів мільйона українців і ми втратили територію приблизно в 72,500 кв. кілометрів, що є рівне простору Карпатської України. Доля виселених наших людей — незавидна. В найкращому разі, вони стануть колгоспниками в совєтських колхозах. Але не виключено, що їх повезуть кудись на Сибір чи в полярні країни.

Але зміни в населенні України сталися ще з інших причин: в Україні і в Галичині вигублено з наказу Гітлера майже усіх жидів, а крім того, Україну повинні були покинути німецькі колоністи. Та найбільші „демоґрафічні" зміни зайшли в Україні в наслідок війни, коли загинуло кілька мільйонів українського населення.

З приводу статті д-ра Ст. Барана не можна не згадати про ті зусилля і велику працю, яку поклали українці для „відпольщення" цих земель в рр. 1939-44. На Холмщині майже всюди відновилися знищені поляками православні парахії, завзято працювали учителі, кооператори, агрономи. Теж саме робив Центр. Укр. Комітет на Лемківщині та Засянню, відроджуючи українську стихію на землях, де поляки готові були святкувати свою перемогу. Тепер на цих землях українців зовсім нема... Чи вернуться вони коли знову на Рідну Землю?

З інших цікавих матеріялів газета подає замітку про 100-ліття Шевченкового „Заповіту". Як виявляється, заповіт був написаний на Різдво — 25/XII — 1845 року (по новому стилю — 7/I. — 1846 року), коли Шевченкові було всього 31 рік. Він тоді був на Україні, в Переяславі, де тяжко захворів. Рахуючись з можливістю смерти, поет і написав свій знаменитий твір, що став національним „Заповітом".

Німецькі та інші часописи час до часу подають вістки, зв'язані з іменем Гітлера. В цих днях вони оповістили, що знайдено політичний і приватний тестамент Гітлера. В політичному він визначає членів нового німецького уряду, якому доручає „продовжувати війну всіма засобами". В приватному тестаменті Гітлер висловлює свою останню волю, що його тіло й тіло його дружини Еви Бравн мають бути негайно спалені. Свідками цих тестаментів були: секретар Гітлера Мартин Борман, д-р Геббельс (міністер пропаґанди) і фон — Белов.

12. січня 1946 р., м. Реґенсбурґ.

Радіо й газети принесли сенсаційну новину: большевики винайшли атомову бомбу! Чи це дійсно так, чи це лише пропаґандивна „бомба", сьогодні ще не можна сказати, але газети подають, що бомба ця страшної сили: діє поземо на 85 кілометрів і доземо на 10 кілометрів. Американська ж бомба має радіус нищення „лише" 16 кілометрів. А розмірами ця большевицька бомба надзвичайно маленька: як м'ячик „пінґ-понґ". Президент Труман з приводу цієї большевицької вістки заявив, що він про це не має офіційних відомостей і сумнівається чи це правда. А польське радіо з Лондону називає це большевицькою провокацією і лається.

Другою сенсацією дня є тестамент Гітлера. Він опублікований повністю і, кажуть, — бо я його ще не читав, — робить сильне враження. Гітлер пише його в повній свідомості своєї швидкої смерти і заявляє: коли ворог вторгнеться у серце Німеччини, Берліну, я, як канцлер, мушу бути на стійці і мушу вмерти. Він прощається з народом, з військом, з молоддю, що носить його ім'я і пише, що вмірає з радісною свідомістю великих заслуг і великого героїзму німецької армії і німецького народу. Він заповідає дальшу боротьбу, до кінця, і зазначає, що головними ворогами Німеччини були і є жиди й демократія. Нарешті, він призначає після себе уряд, який має провадити боротьбу далі. На чолі цього уряду він ставить Геббельса. Але на кінці тестаменту є коротка заява Геббельса: він заявляє, що уперше не послухається свого Фюрера, бо хоче умерти разом з ним. Все це робить велике враження і оточує постаті Гітлера й Геббельса німбом героїзму. Наші люди навіть дивуються, що американці рішили цей тестамент опублікувати. Бо, як не як, цей заповіт буде німцям імпонувати і не одна німкеня проллє над ним сльозу...

(Закінчення).

Проф. Михайло Ветухів

ДУМКИ ПРО СУЧАСНІ ШЛЯХИ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

Порівнюючи теперішній стан українських змагань з рівнем 1917 року, можемо констатувати, що українське суспільство безсумнівно виросло. Бачимо, як розвивались українські культурні сили, кристалізується українська політична думка, на вищий ступінь стала політична організованість. Теперішній етап боротьби за Україну показує, що не досить доводити правність, чи справедливість здобуття незалежности; треба, крім того, показати, що культурний і політичний розвиток нашого народу є на рівні інших державних народів. Тут найбільша роля припадає українській науці і культурі, які мають показати, що інтелектуальні сили України достатні для того, щоб забезпечити їй рівноправне місце в майбутній сім'ї вільних народів світу.

Українська культура і українська наука повинні дати свою вкладку до світової науки, світової культури, бо лише тоді українці будуть належно оцінені. Світова культура повинна реально відчути, побачити, увібрати в себе досягнення української культури.

Саме таке завдання — доносити досягнення української науки і культури до світової опінії — поставили перед собою наукові сили Української Вільної Академії Наук.

Щоб показати, що саме зробила УВАН, згадаю дещо про діяльність УВАН у минулому році.

В минулому році, вперше в Америці (і в цілому світі) почав виходити український науковий журнал англійською мовою, редагований колеґією, що складається з таких членів УВАН: М. Ветухів, О. Грановський, Ю. Луцький, Р. Смаль-Стоцький, В. Тимошенко, Д. Чижевський.

Щоб показати, як зустрів його інтелектуальний світ Америки, наведу кілька цитат з листів до редакції:

Відомий американський мовознавець, проф. Альфред Сенн, Університет Пенсилвенія: „Ваш журнал робить прекрасне враження і я спішу Вас привітати з цим новим досягненням. Ваша група українських учених безумовно просувається не порожніми словами, а практичними ділами... Звичайно, я використав Ваш журнал для бібліографії"...

С. Вайлд, професор ґрунтознавства Вісконзинського Університету в листі до проф. Г. Махова пише: „Я хочу привітати Вас з публікацією дуже цікавої і цінної статті про ґрунти України і карти ґрунтів..."

Ф. Мозлі, професор міжнародних відносин Колумбійського Університету: „Вітаю Вас з випуском журналу і дуже радий, що цінні досягнення української науки будуть приступні англомовному світові ще й в такій привабливій формі... Я радий, що Ваш журнал має на меті публікувати праці українських учених, як з українознавства, так і з інших ділянок науки..."

Джеррі Сейдж, професор соціяльних наук у Військовій Академії у Вест Пойнті: „Ваш журнал мені дуже сподобався, а карта проф. Махова, служитиме добрим матеріялом при наших викладах курсу економічної географії..."

В кінці минулого року вийшов великий Літературно-Науковий Збірник УВАН українською мовою, де поміщені праці українських письменників, учених, митців.

Вісімнадцять українських учених дістало можливість продовжувати свою наукову працю в Колумбійському, Гарвардському та інших університетах, вісім молодих науковців дістали стипендії.

У ширший інтелектуальний світ УВАН виходила і виходить своїми науковими конференціями. Згадаємо тільки, що один з провідних американських політиків, Ф. Мозлі, двічі виступав на конференціях УВАН з доповідями: „Американська і українська наука" та „Драгоманів і свідомість світу". Недавно з доповіддю про Гоголя на конференції УВАН виступав професор Колумбійського Університету, Л. Стілман.

УВАН на своїх конференціях заслухала доповіді відомих учених — російського, проф. М. Карповича і польського — О. Галецького.

УВАН улаштувала конференцію пам'яти Драгоманова, бо власне приклад Драгоманова показує, що може зробити український учений для української справи, як треба виводити українську культуру, українські ідеї у річище світової культури. В ближчому часі вийде з друку збірник, присвячений пам'яти Драгоманова, англійською мовою. Отже, англомовний світ дізнається про великого українця, досі для нього мало відомого.

Гоголя, великого генія людськости, УВАН ушанувала окремою конференцією. В доповідях освітлено творчість Гоголя, як геніяльне відображення вселюдських почуттів і загально-людських типів на основі української дійсности. Показано, як Гоголь — українець — став співтворцем всесвітньої культури.

Ми працюємо над увіковіченням пам'яти В. Винниченка.

В інших країнах, колективи українських учених, згуртовані в УВАН, теж ішли шляхом змагань за те, щоб вивести українську науку на широку дорогу загальнолюдського проґресу.

Сучасність вимагає об'єднання всіх волелюбних народів, як може ще ніколи не вимагала історія. Відомо, що наука і культура були і є найбільшими зав'язками між народами світу. Отже, і українське суспільство, що хоче поставити Україну на рівні з іншими народами світу, а культуру — на рівень з іншими культурами, повинно підтримувати своїх учених і діячів української культури на цьому шляху. Досягнення української науки і культури виводять Україну на світову арену і завойовують їй належне місце у вільній сім'ї народів світу.

ВІСТІ з Н.Т.Ш.

"PROCEEDINGS"

Історично-філософічної Секції НТШ — Том I.

Члени НТШ на еміґрації мають чимало цінних робіт в рукописах. Важке фінансове положення НТШ не дозволяє друкувати повністю всі праці членів НТШ, хоч як вони не були б вартісні. Щоби бодай частково зарадити лихові й познайомити світ з науковими осягами наших учених на еміґрації, рішив Виділ НТШ друкувати в англійській мові короткі „резюме" доповідей виголошених на наукових засіданнях НТШ.

Саме вийшов з друку перший том таких „Просідінґс" Історично-філософічної Секції НТШ. (Shevchenko Scientific Society. Historical-Philosophical Section. Proceedings. Vol. I. New York-Paris, 1951. 119 pp.). В ньому поміщений короткий вступ про історію й діяльність Наукового Товариства ім. Шевченка, а далі дві розвідки в цілості (М. Чубатий: „Українська й російська концепції історії Східньої Европи" та Григорій Махів: „Природа України та її вплив на матеріяльну культуру українського народу в праісторичних часах"), а надто 20 різних нових і найновіших праць (в скороченню) Р. Смаль-Стоцького, В. Січинського, А. Домбровського, В. Прокоповича, В. Шугаєвського, В. Крупницького, Е. Ю. Пеленського, М. Чубатого, І. Левковича, Я. Падоха, Б. Галайчука, С. Іваницького, Ю. Старосольського, М. Стахова, В. Янова. Надруковані скорочення дають приблизну картину праці Історично-філософічної Секції НТШ (Мюнхен-Ню Йорк) останніх років.

Читачі найдуть в цій новій публікації НТШ праці зі старинної історії (А. Домбровський: „Загальна характеристика Скитії Геродота", „Духовість України у старинних часах", Р. Смаль-Стоцький: „Концепція Вернадського про походження Слов'ян"), з історії мистецтва (В. Січинський: „Рання християнська архітектура на Україні"), студії з допоміжних історичних наук (В. Прокопович: „Сфраґістичні студії", „Печать малоросійськая", В. Шугаєвський: „Походження назви монети „Чех", „Нахідки Венеціянських монет на Східній Україні в 13 і 14 вв."), дальше студії з новішої й найновішої історії (В. Крупницький: „Шведсько-українські договори приязні (1708-09), Е. Ю. Пеленський: „Документи, що відносяться до історії України, вибрані з процесу проти воєнних злочинців в Нюрнберзі"). Питаннями історії церкви займаються праці М. Чубатого („Нові погляди на католицизм і православ'я в Східній Европі") і І. Левковича („Перехід на православ'я в Холмщині в сорокових роках 19. в."). З історії права слід відмітити дві праці Я. Падоха („Демократичний характер карного права України в княжій добі" та „Гуманність карного права України в княжій добі"), дві праці про Переяславський договір (Б. Галайчук: „Переяславський договір у світлі міжнароднього права" і С. Іваницький: „Переяславський договір з юридичного аспекту"). Ю. Старосольський займається проблемами міжнароднього карного права, М. Стахів суспільною і політичною діяльністю Івана Франка. Дві психологічні розвідки В. Янова („Німецькі концентраційні табори" та „Завваги до теперішньо духової кризи") закінчують цей перший том.

В найближчих тижнях появиться перший том „Просідінґс" Філософічної Секції НТШ.

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Дня 29. грудня 1951 виголосив проф. Микола Єфремов доповідь на тему: „Нові погляди на шляхи еволюції землі".

Дня 2. лютого 1952 виголосив д-р Іван Лисяк-Рудницький доповідь п. н.: „Михайло Драгоманов. Причинок до розвитку політичних ідей у Східній Европі". Доповідач находить причини суперечностей інтерпретацій творів Драгоманова головно у двох моментах, а то в браку одної наукової системи його вчення і поглядів. Вони розсіяні у великій кількості публікацій переважно полемічного забарвлення. Другою причиною є слабе узгляднювання поглядів Драгоманова ,висловлених у його творах писаних російською мовою. В дальшому доповідач проаналізував питання лібералізму в Драгоманова, а під кінець зайнявся проблемою самостійности і федералізму в Драгоманова.

Доповідь викликала живу дискусію, в якій брали участь: проф. Січинський, проф. Ковалів, д-р Ріпецький, проф. С. Драгоманов, проф. Луців і проф. Чубатий.

ЗАСНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДКОМІСІЇ

При Комісії Права й Суспільних Наук А. В. НТШ зорганізувалася Економічна Підкомісія, яка й почала діяти в лютому 1952. Підкомісія діє під проводом професора Миколи Величківського. Його заступником вибрано проф. Івана Кабачкова, а секретарями пп. Лева Поповича й Івана Жука. Підкомісія намітила згуртувати українських економістів. Заплановано низку доповідей.

Доповідь проф. М. Величківського: „Використання кредитів в сільському господарстві України за часів Совєтів"

Дня 9. лютого 1952 відбулася перша доповідь в рямцях Економічної Підкомісії НТШ. Проф. М. Величківський говорив на вищеподану тему. Сільське господарство України за часів Совєтів терпить на недостачу кредитів. Суми кредитів надаваних колгоспам за першого періоду колективізації (до 1930 року) були незначні розміром (20 до 35 карб. на десятину), а тому й не мали господарського ефекту. Після 1930 року, коли українське село було примусово колективізоване, кредитування взагалі припинилося. Були незначні винятки, які не відігравали ролі в сільському господарстві. В наступні після 1930 роки існувала т. зв. „насінна позика". Вона була незначного розміру, бо — як бачимо у звітах колгоспів — відсоток насінної позики до всього гуртового збору врожаю у 1938 і 1939 рр. не доходив навіть до 1%. Насінну позику видавали з того зерна, що його здавали державі колгоспи. Цей асекураційний фонд був централізований і взагалі його не можна розглядати як кредитний фонд. Постановою партії й уряду УССР в 1947 році ліквідовано „Державний Страховий (асекураційний) Фонд".

На покриття різних потреб у колгоспі, як от: придбання реманенту, утворено спеціяльні фонди особливого призначення з відрахування з гуртового збору врожаю. Великим обтяженням для колгоспів є плата за користування тракторами МТС. При дуже некорисному ставленню уряду до сільського господарства України не може бути й мови не тільки про відтворення, а навіть про звичайну амортизацію основного капіталу. В такому стані сільське господарство України деґрадується, а український селянин ще далі павперизується.

В дискусії після доповіді промовляли пп. Жук, Петриченко і Гойдиш.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ НА НТШ

В другій половині січня 1952 вплинули до НТШ дальші суми призначені на Дім Української Культури в ЗДА. Українське Запомогове Товариство в Савтпорт, Конн. (рекорд. секретар п. Петро Дудко) надіслало суму 200 долярів для вшанування пам'яти бл. п. Константина Ґайди і бл. п. Івана Бaната з Савтпорт, які згинули на фронті в часі II. світової війни. Таким чином число членів-добродіїв Дому Української Культури зросло до числа шість.

Українське Запомогове Товариство ім. М. Драгоманова (181 відділ УНСоюзу — секретар І. Мішанець) в Менвил, Ровд Айленд) надіслало жертву для НТШ в сумі 50 долярів. Відділ „Самопомочі" в Акрон, Огайо, надіслав суму 5 долярів.

Ліквідація хуторів у 1940 році

(Закінчення зі ст. 2)

тільки частину хуторян встигли переселити до початку війни 1941 року. Половина хуторян таки залишилася на своїх старих місцях. Війна перешкодила большевикам довести до кінця свої пляни. Тепер же вони намагатимуться здійснити свій діявольський задум. Ворог пам'ятає, що за часів громадянської війни хутори і села України були осередком спротиву большевицькій владі. Большевики добре пам'ятають, що село Ціпки аж до 1922 року було самостійним і незалежним — дикі глибокі яри і великі безкраї густі ліси допомогали ціпківцям в їхній збройній боротьбі проти большевиків. Большевики добре знають, що на випадок війни селянські повстання охоплять усю Україну і що з розкиданими по всій Україні селами не легко буде воювати. І тому під виглядом „укрупнення колгоспів" большевики намагаються знищити українські села, а селян загнати в величезні концтабори, щоб легше було налядати над ними. Большевики намагаються знищити селянство як окрему суспільну верству, перетворивши їх у чистих пролетаріїв, у робітників великих державних зернофабрик, у беззахисних, безмовних рабів. Большевики мають і ще одну затаєну давно вимріяну ціль — знищити українську національність. Кожна фабрика, кожен завод на Україні має сприятливий ґрунт для денаціоналізації. Такий же ґрунт матимуть і ці зернофабрики: населення там буде перемішане, туди щороку все більшими і більшими порціями вливатимуть переселенців із Росії, пляново і послідовно русифікуватимуть ці так звані „укрупнені колгоспи", поки аж остаточно не знищать української національности.

Масова колективізація, розкуркулення, голод 1933 року масове вивезення українців на далеку північ і на далекий схід, ліквідація хуторів 1940 року, переселення на Україну людей іншої національности нещадні русифікаційні заходи влади, навчання російської мови з першої кляси народної, початкової школи і нарешті „укрупнення колгоспів" — це тільки окремі ланки одного послідовного процесу — плянового знищення українського народу.

● **Зворот надвижки податків** за 1951 рік дістали в місяці січні 46,970 платників на загальну суму $2,080,668. Бюро Внутрішніх Прибутків у Вашинґтоні висловило подяку газетам за пригадку своїм читачам, щоб вони присилали податкові викази якнайшвидше.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Напередодні Загального Збору Об'єднаного Комітету.

Як відомо, вже в неділю, дня 17 лютого б. р., відбудеться загальний збір членів Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку.

Може дехто не прив'язує надто великої ваги до того збору, або може взагалі не цікавиться тією справою. Може дехто не доцінює або вповні не розуміє тієї ролі, яку повинна й мусить відіграти в житті американсько-української громади Ню Йорку та американсько-української спільноти взагалі — того роду організація як Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку.

Не можна однак не звернути уваги на те значення, яке має у праці кожної організації добре проведений загальний річний збір членів, добре дібраний склад проводу, що його на зборі вибирається, а також добре начеркнений плян праці на майбутнє на основі льогічної аналізи пройденого. Кожний, що хоч трохи обізнаний із громадською ділянкою праці, знає, що звичайно від того, як проведено загальний річний збір, залежить й праця в найблищому майбутньому.

Не можна не доцінювати ролі, що її повинен і мусить відіграти в нашому житті Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку. Ця роля велитенської міри! Бо ж Ню Йорк — це не якесь маленьке містечко, а найбільше місто Америки й цілого світу. Це метрополія світу! Бо ж Ню Йорк — це найбільше скупчення українського елементу в Америці, а заразом це найбільше скупчення людей найрізнородніших народів світу. Бо ж у Ню Йорку українська громада на очах найвибагливішої многомільйоонової публіки, на очах амбасадорів, послів і інших державних мужів цілого світу.

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку — це не якась пересічна організація, а як це вже із самої назви виходить організація надрядна, організація, що має на цілі об'єднати усі діючі на терені міста Ню Йорку українські організації, координувати їхню працю та бути репрезентантом американсько-української громади в Ню Йорку. Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку — це заразом і організація, що виконує функції Відділу Українського Конґресового Комітету на терені так поважного центру, як Ню Йорк.

Для того, отже, годі не призадуматись поважно над поставленням праці того Комітету на відповідному рівні, гідному американсько-української громади в метрополії світу. Годі не брати активної участи у сій, так вельми відповідальній праці того Комітету. Годі не взяти участи у найблищому загальному зборі того ж.

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку вже нині об'єднує понад 50 організацій. Він координує їхню працю. Він проводить неодну спільну загально українську акцію. Із ним співпрацюють рівнож многі інші організації, що досі чомусь не стали формально членами Комітету. Під його спільною фірмою вже нераз виступали й готові виступати всі організації міста Ню Йорку.

У праці Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку все ж таки ще багато недоліків. Ще далеко від того, щоби сказати, що його праця стоїть на відповідному рівні. Однак ми всі мусимо пам'ятати, що тих недоліків не усуне ніхто інший, а тільки ми, тільки ми всі разом, нашою спільною, об'єднаною, скоординованою працею для нашої спільної мети, для зреалізування нашої найвищої Ідеї!

Роман Гуглевич,
організаційний референт.

Молодці!

Бофало. — Іван Гунчак і Микола Щербак, два українські юнаки, які недавно приїхали до цеї країни з европейської скитальщини, принесли честь українському імені, здобуваючи перемогу в турнірі столового тенісу (пінґ-понґ). „Бофало Івнінґ Нюз" подає таку вістку: „Пара юнаків, які вивчили ру столового тенісу в таборі скитальців в Німеччині, задемонстрували один з найкращих поодинчо-хлоп'ячих фіналів в історії змагань за мистецтво між УМСА (ІМКА) і Бофало-Івнінґ Нюз. Іван Гунчак, що перебуває в цій країні від трьох років, переміг свого противника Миколу Щербака, який перебуває тут від року, в прекрасному змаганні. Обидва хлопці народились в Україні і є видатними грачами копаного м'яча (сокер), граючи в дружині юніорів дружини Бофало Бекс..." Разом з цею вісткою опубліковано теж фотознімок Івана Гунчака, що здобув перше місце.

● **Населення Канади** досягло цифри 14,000,429 з днем 1 червня 1951. Це вказує на приріст на 21.8 відсотків впродовж останнього десятиріччя.

● **Літаки кількістю 148 денно** з летовища коло Нюарку перенесли на майдан ЛяҐвардія в Ню Йорку. Тепер відлітає кожного дня коло 750 літаків з того летовища.

ВІДГУКИ ДНЯ

ДВА ЗВИЧАЇ

В залізничому вагоні майже ніколи не буває скучно, хіба вночі, як народ спить, а й тоді є деякі розваги: дехто цікаво хропе, дехто блукає як сновида, часом трапиться закохана пара і тоді вона одна вистане за всіх.

Але колись, тут думав я, що буду нудитися...

Всів я на „Пенна Стейшен" до зовсім порожнього вагону і з десять хвилин не було й живої душі, коли не рахувати кондуктора, що перекотився крізь вагон.

Біда, думаю, півтори години їзди, а тут ні людей, ні журналів ,ні книжки. Вже хотів рушити за „Лайфом", коли добра доля змилосердилася і почала наносити публіку.

Перший увійшов якийсь старший містер і зразу зацікавив мене тим, що раз-у-раз зганяв з носа муху. Потім втиснулась крізь двері якась здоровенна міссіс, що тільки розсілася і вже почала їсти. В кінці прийшла мама з дитиною на руках, що майже в сто відсотках дає запоруку деякої різноманітности і виключає нудьгу, хіба що дитина ввесь час спала б (досі такого випадку не знаю!)

Але цього всього було б замало навіть на малий фейлетон, чи там — як тепер деякі пишуть — на малого фейлетона.

— Ну, дорогі друзі, де сідаємо?

Звуки рідної мови приємно залоскотали мене в вухо. Я глянув: чотири солідні панове розглядалися по вагоні за підхожим місцем.

Вибрали зараз біля мене, обернули спинку канапи і засіли як до бриджа.

— Знаменито! — сказав один з них, — можемо собі побалакати з годинку, бо я висідаю в Трентоні.

— Ох, яка шкода — обізвався другий, — я люблю послухати ваших політичних міркувань.

— Але рідко коли погоджуєтеся зі мною.

— Це справи не міняє, розум є розум.

Погласканий політик зразу почав:

— Як ви думаєте: для кого працює час — для нас, чи для большевиків?

— Мені здається, що для нас!

— А мені здається, що для большевиків.

— Що ви!?

— А так!

І пішло... Аргументи „за", аргументи „проти", дискусія гаряча, але в формі, і все через „дорогий друже", „мій милий пане", „шановний добродію" і тому подібне.

Я трохи слухав їх, трохи дивився на містера, що зганяв недійсну муху з носа, трохи подивляв грубу міссіс, що ввесь час їла, а трохи думав, чи перестане дитина кричати.

Потяг спинився в Трентоні і один з дискутантів висів.

— Шкода, що вже йдете — казали йому три інші на відхідним.

Але, як тільки він зник, то „дорогі друзі" взяли „шановного добродія" в обертаси:

— А то дурак!

— І то вісімнадцятий!!

— Думає, що він щось розуміє у політиці.

— Не злий чоловік, але кажу вам...

І пішло, аж загуло...

А я слухав і думав: коли це, коли!?.

Ага! Вже пригадую...

Сиділи в Центральній каварні у Львові. Було нас може шість, може сім: редактори, письменники, політики. Валакали ми, дискутували, але — як звичайно — в формі.

При другому столі п'ятьшість жидів, теж якась містецька братія і теж веде дискусію. Але як! До чого собі скажуть, дурнями себе титулують, один на другому сухої нитки не лишає. Здавалось би — ворогами розійдуться.

Від нашого стола один устав, попрощався і вийшов.

І зараз голос:

— Я думав, що він мудріший. Бійтеся Бога, такі нісенітниці плете!..

Зложилося так, що від жидівського стола один відійшов. І то найгарячіший опонент.

І при тому столі зараз голос:

— А все таки, він розумна людина. Багато знає...

Пригадалася ця давня подія, в американському вагоні, на станції Трентон.

Потяг рушив у дальшу дорогу, а я подумав собі:

Чи не варт було б нам у цьому наслідувати жидів?!.

Галактіон Чіпка

СТЕПАН КУРОПАСЬ

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

— **„Запорожець за Дунаєм"**, відому оперу Артемовського Гулака, виставив у нас недавно п. Ольховий з Дітройту. Треба ствердити, що ми в Шікаґо мали вже нераз нагоду бачити згадану оперу, були добрі і гірші її постанови цеї опери та остання належить до найгірших! Так говорять люди, з якими я говорив на цю тему! Бо хоч п. Ольховий, Зайферт, чи пані Носенко, добрі артисти-співаки, то останнім разом виступили вони зовсім як незіграна разом трупа. У їх виступах бракувало подиху України, а останній виступ на закінчення вистави зовсім не виявляв того ентузіязму про поворот в „Рідний Край". Декорації також не дописали. Народ сподівався кращого виступу наших нових відомих артистів і тому був останнім їх виступом неприємно розчарований.

— **Новий Рік** святкувало Шікаґо дуже врочисто. Коли йде про американський „гепі ню їр" — то великої різниці з попередніми роками не було. Звичайно всі добрі ресторани, клюби й театри добре заробили, бо це належить до доброго тону на новий рік платити за харчі, забаву, чи напитки, подвійно або й більше.

Українська Громада стрічала Новий Рік старого стилю чотирма забавами. Український Народний Союз, СУМА, Православна Громада й Товариство Дитячої Оселі, мали свої забави з відповідною програмою.

Найкращою з них щодо числа учасників, якости програми та залі, була саме остання. Другий раз за мосі пом'яти був в нас „баль", що на нього прийшли пані в довгих сукнях, а панове в чорних одягах. Отже забава була „елеґантна". Перший такий баль був у нас „Баль Преси" в 1932 році, що його влаштував часопис „Україна". Останній баль випав найкраще й з фінансового боку, бо Дитяча Оселя збогатилася на 1000 дол.

— **Православна парафія** св. Володимира, що свого часу купила від німців гарну церкву й всі забудовання, будує тепер в церкві іконостас. Парафія не має довгів, лише готівку й щорічно щось в середині переробляє. Цього року вона виставила в американському музею „Святий Вечір" з всіми церемоніями. Американські газети принесли з цеї нагоди гарні згадки про це й про Україну.

— **Новорічні резолюції** наших місцевих організацій та окремих видних наших людей різні. Всі новоприбулі та їхні організації будуть старатися, щоб слідуючого Нового Року ми всі могли вже прославляти Новий Рік на Україні. Але старі — та їхні організації про це знають, що на старі літа їм не буде чого вертатися на Україну й лишати тут своїх дітей, тому їхні резолюції скромні: Дочекатися ще одного року.

— **Ще одну війну** видумали добрі люди, тим разом проти, кінського м'яса. Стейтові власті звільнили кількох харчевих інспекторів, що брали хабарі та дозволяли продавати кінське м'ясо—за волове. У звязку з відкриттям цієї афери потерпіла не лише демократична партія, що в стейтовій адміністрації, бо їй закидають хабарництво, але й продажа т. зв. „гембурґерс". Люди бояться, щоб за свої добрі гроші замісць їсти правдиві гембурґери не дістали „горсбурґер"!

— **Сто жінок** припадає у нас на 90 чоловіків на підставі статистики переведеної Шікаґовським Університетом. Професор Алберт Райс, що переводив статистику Шікаґа, каже дальше, що Шікаґо не є добрим місцем для жінок, які шукають одружіння — лише аґресивні жінки дістануть чоловіків, а цього року їм в тому поможе „ліп їр" (переступний рік), в якому вільно жінкам самим освідчатися.

— **„Старі Грішники"** — комедія в трьох діях — появилася у нас нарешті на сцені в Шопен Школі заходом „Нової Сцени". Значить, дотримують люди слова, творять театр, окрестру, одним словом діють. Професор музики, д-р Гаєвський з празького університету, приїхав до Шікаґо й включився до цього Театрально-Музичного Товариства. В ролях на сцені виступали пані Куляк і Цепинська та панове Масник, Наконечний та Цепинський.

— **Гарний доказ патріотизму** й братерської солідарности виявило Братство св. Юрія 379-го відділу У. Н. Союзу. На своїх річних зборах рішено з каси Братства виплатити 200 дол. до У.Н.Фонду, а крім цього всі присутні на зборах зложили по 1 дол., на ту саму ціль, а ті, що не були, зобовязані зложити свого доляра пізніше. Не було словечка спротиву. Видно з цього, що Братство недаром має за патрона св. Юрія Переможця!

— **Річні Збори відділів У. Н. Союзу** шікаґовського району перейшли спокійно, без більших потрясень, чи змін. Поволі, але певно, приходять до уряду новоприбулі. Збори річні—це святкова оказія, й *на них приходить звичайно більше* людей. Збори цього року були менше, або більше, цікаві, залежно від звітів урядників, величини відділу і цікавости програми нарад.

Найважнішою функцією на річних зборах відділів У.Н.Союзу був все пост предсідника зборів. Від його такту, знання статута, безсторонности залежало все. Збори були цікаві, або нудні, бурхливі, або німі, річеві, або безпредметні. Такий предсідник, що дійсно проводив зборами, а не лише сидів за столом на те, щоб уділювати членам слова, був все причиною успіху річних зборів не лише відділів У. Н. Союзу, але й інших організацій взагалі.

— **Мешканева криза** потриває в нас ще довго. Минулого року збудовано у нас 7,000 нових одно-родинних домів і 2,500 нових мешкань у великих домах. Та розібрано 700 домів, що давали дах над головою для 2,300 родин. Разом від закінчення війни Шікаґо придбало всього *16,000 нових мешкань по відтягненню* розібраних домів. За цей самий час Ню Йорк збільшив свої доми на 54,000 нових мешканевих одиниць по 4 кімнати пересічно.

— **Дитячу Ялинку** влаштувало у нас Товариство Опіки над Молоддю. Окрема дитяча програма, з дуже гарною північною сценою стрічі Нового Року, була дуже старанно приготована і виведена. Імпреза мала місце в шкільній залі при парохії св. о. Николая. На імпрезі були крім дітей їх батьки. Чотири отці Василіян на чолі з ігуменом о. д-р Гавлічем прибули рівнож на дитячу ялинку, що неї керувала пані Рома Дзюбинська.

— **Спонзором Нової Української Програми**, що її ведуть д-р Самбірський і пані Рома Дзюбинська, є на найближчих 6 тижнів Союзовий Дім в Шікаґо. Дитячу частину цеї програми, що надається що суботи о 12:30 рано, опрацьовує відомий дитячий письменник Завидович.

— **Про добробут Шікаґа говорить** дуже виразно банковий звіт, з якого виходить, що в 71 банках люди зложили разом 9 і пів більйона долярів своїх ощадностей. Значить, хоч американці й витрачують гроші, то проте й щадять. Такої суми ощадностей не мала ціла Америки у всіх своїх банках в 1902 році. Від 2-ої світової війни, себто від Перл Гарбор, Шікаґо заощадило 5 більйонів і тепер річно щадить пів більйона долярів. Але й з грішми біда, хоч біда і без них. Банки не мають що з тими грішми робити, бо нема добрих інвестицій. Найкращим банковим клієнтом є тепер Окл Сем, що позичає ґроші, б'є бонди й робить з банками бизнес. Однак дядько Сем, хоч і добрий клієнт, то платить малі відсотки, через те й ощадності в наших банках приносять всього 1½ відсотків. Є в Шікаґо дві українські банкові інституції, а саме Трайдент (Тризуб) на Савт-Сайді і Федерал Кредіт Юніон „Самодопомога", що платять 3% від ощадностей.

— **„Українська Бесіда"** переходить тепер стан реорґанізації. Дістала вже новий чартер і лайсенс, як рівнож поширила свій стан посідання ще на одну залю, в якій будуть відбуватися більші імпрези та буде діяти „Нова Сцена". Співвласниками Української Бесіди є чотири організації, а саме О.Б.В.У., Самопоміч, Спортове Товариство „Леви" і Товариство Опіки над Молоддю. Та практично Українська Бесіда гуртує всі інші оганізації створені новоприбулими, а є їх багато. Щовечора відбуваються в Бесіді збори ріжних гуртів, відбуваються якісь наради, відчити, грають люди шахи, пінґ-понґ, біллярд, є співанки хору та пласту. Кожний горнеться до Бесіди й це явище зовсім нормальне. Ненормальним є лише те, що всі ті імпрези, народні збори, проби і т.п. не уважали за відповідне платити за вживання залі і Українська Бесіда поважно задовжилася.

Тому й мусить пореорганізуватися, і поставити себе на „пейінґ бейзіс", бо нема в Америці наших меценатів, як це було в Україні, тут самі робітники, тому нема кому давати „княжих" дарів для таких дуже потрібних клюбів, як Українська Бесіда в Шікаґо.

— **Теодор Курпіта**, український поет молодого покоління, щойно скінчив працю над своїм новим твором „Полк Смерти". Я мав нагоду почути кілька уривків з того твору, що писаний 12-ма різними розмірами віршованого слова. Це капітальний твір, повний гумору, суму і поваги, переплітаний всім тим, чим жило наше село за 2-ої світової війни. „Полк Смерти" вийде зовсім певно друком і дасть нам, американським українцям, не лише нову поживу, але й оповість нам, що ділось.........!

— **„Самопоміч" (Федерал Кредит Юніон)**, що існує в нас щойно пів року, мала свої річні збори в неділю дня 27. січня. Зі звіту предсідника, п. інж. Іллі Семянчука і касієра п. О. Плешкевича, виходить, що той малий український банк, який щойно в пеленках, уділив 55 позичок на суму 17,000 дол., переважно для найбільше потребуючих. Всі вклади, а є їх 166, обезпечені, а позички рівнож ґарантовані Нейшнел Шуреті. Ухвалено виплатити вкладчикам 3% дивіденди. До управи на 1952 рік вибрано, з малими змінами, тих самих людей. Оборот виносив 23,663.98 дол.

— **Свято Державности та Соборности** відбулося у нас при великім здвизі народа в неділю, дня 27 січня, в Шопен Школі. Святковий реферат про історичні події тих часів виголосив ред. В. Душник з Ню Йорку. Прочитавши державні акти У. Н. Республіки, промовець говорив оптимістично про можливості зудару Америки з Совєтським Союзом, в якому то зударі українські зорганізовані сили матимуть велике значення. При зударі тих двох сил Америка й Західний світ вийде переможцем і освободиться Україна. Інж. Юрій Артюшенко у свойому рефераті зупинився над збройною боротьбою України від 1917 року до тепер. Представив нам положення на всіх фронтах з часів У.Н.Р. та що сталося з тими фронтами, як вони й дальше діють, хоч вже не в мундурах українських збройних сил Української Держави. Він, як учасник всіх тих дій, прекрасно вив'язався з свого завдання. У вокальній частині академії взяв участь чоловічий хор „Сурма" з своїм диригентом, О. Плешкевичем. Фортепіяновий супровід спочивав у вправлених руках проф. І. Білогруда.

— **Великі снігові і морози** навістили середній захід в минулому місяці. Були дуже „бізі" не лише снігові плуги й поліція, але й вогнева сторожа. Найтяжчу службу в кождому місті повнить ця остання, бо боронить вона майна й життя своїх громадян. Шікаґовська вогнева сторожа обслуговує 212 квадратових миль простору з 1400 вулицями, 3644 милями довжини. Їй підлягають водопроводи довжини 4 тисячі миль з 45 тисячами гидрантів (курків). Звичайно снігові утруднюють боротьбу з вогнем, бо важко нераз до нього доїхати!

• РОЗШУКИ •

Пошукую своїх **КРЕВНИХ** зі села Віськi або з Семушуве, пов. Сянік, Галичина. Прошу голоситися до:
MYCHAIL SKUCZYPIC
727 Green St., Chester, Pa., U.S.A.

РОМАН БЕЙ пошукує **ПАВЛА БЕЯ** сина Івана ур. 1919 року в Наконечнім к. Яворова, Західна Україна, який перебував на роботах в Німеччині. Відомість проситься заподати на слідуючу адресу:
JOSEPH HORODYSKY,
21 Kosciuszko Way
Pittsburgh 3, Pa.

Пошукую своїх рідних із роду **ДОРОЖКО.** Прошу обізватись на адресу:
LUBA DOROSHKO,
114 Page Ave., Jackson, Michigan USA
Інші часописи прошу о передрук.

МОСЮК ЗАХАРІВ зі села Яблонів, пов. Коломия, Галичина, пошукує своїх знакомих і односельчан. Голоситись на адресу:
SACHARIW MOSIUK
Universal Sewer Pipe Corp.
Uhrichsville, Ohio.

Пошукую **МАРІЮ ІВАНЧУЧКО**, яка приїхала до ЗДА 17. 8. 51 р., має знаходитися в Филаделфії. Хто знавби про цю особу або вона сама прошу голоситись на адресу. **Sachariw Mosiuk, Universal Sewer Pipe Corp., Uhrichsville, Ohio.**

ВАСИЛЬ ФРАНКО пошукує свою сестру **Анну** і шваґра **Віляма Сальвара** з Нагуєвич, пов. Дрогобич, які перебувають в ЗДА зперед 1. світ. війни. Хво знавби про місце їх перебування прошу ласкаво повідомити на адресу. **W. FRANKO, 74 Oneida Street, Cohoes, N. Y.**

ПЕСИК ТЕКЛЮ зі села Жуківці, пов. Зборів, виїхала до Америки 1914 р. і замешкувала в околиці Ню Йорку, пошукує **ПЕТРО ПЕСИК** син Василя. Хто знавби про неї, або особисто, проситься повідомити:
MYKOLA D.
444 W. 35th Street, New York City

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

(ЛИСТА ч. 37 по день 6. лютого 1952.)

КАЛІФОРНІЯ:
Берклей: Т. Томоруґ на коляду $1. **Барлінґем:** М. Рудницька на коляду $1. **Лос Анджелес:** Ірена Букшенко $5.

КОННЕКТИКЕТ:
Ансонія: Іван Шуплат $10. **Бріджпорт:** Володимир Болонський збірка в часі коляди $163.50. По $10: Михайло Болонний, Софія Флонц, Василь Папроцький, д-р Яків Писарів; по $5: М. Богданович, Тимко Паламар, Дмитро Сендзік, Василь Шушульський; В. Міщук $1. **Іст Гартфорд:** Іван Селеман $5. **Гленстонбурґ:** Петро Галун $5. **Ню Бритен:** Стефан і Юлія Кашук $40; Андрій Савка $10; Г. Мирка $2. **Ню Гейвен:** По $10: Лука Шимків і Михайло Шимків. **Виллиментик:** Дмитро Василюк $10; о. Петро Петруш $5.

ДЕЛЕВЕР:
Вилмингтон: По $10: Лев Сілецький, Стах Цибак; на коляду зложили: д-р Дмитро Скрипець $5; Ю. Шкапура $4; по $3: д-р Є. Гіль, З. Гусар, Т. Івасів, С. Касіян, С. Матвійків; по $2: С. Артименко, І. Цепинська, Л. Дмитревич, М. Дицьо, С. Федиянк, М. Гарванко, д-р І. Грицушко, В. Іванків, М. Івасів, М. Яворський, Л. Кохан, Г. Косовський, І. Кравчук, М. Кушнір, д-р О. Павлюк, Д. Петровський, М. Скемай, П. Швець, Ю. Затворницький.

ДИСТРИКТ КОЛОМБІЯ:
Вашингтон: По $10: Федір Вульбенко, Ярослав Мелех; д-р Зенон Ніжанковський $5.

ІЛЛИНОЙ:
Келюмет Сиrі: По $10: Теод. Дутчак, Михайло Маркевич, Ник. Сенек. **Шікаґо:** По $10: Мих. Долінник-Хомишин, Симон Хтєй, Микола Домашевський, Петро Головчук, Александер Яресько, Іван С. Яресько, Іван Лаврук, Харитон і Теодозія Марценюк, Юліян Маслій, Леонід Олещук, Григорій Перець, Павло Пилипів, Марта Сірий, Йос. Смаль, Степан Тринога, Олекса Зрада; по $5: Петро Бойчук, Анна Дикий, Мирослав Дикий, Іван Фурґаль, Петро Коцур, Артим Швайка. На коляду: по $2: С. Ковальчук, В. Медвідь, М. Нагина, А. Оснач; по $1: А. Чуйко, Я. Годованець, О. Годованець, М. Которинський, А. Вархол. **Елмвуд Парк:** Ст. Пущик $5. **Мілан:** І. Шкурко на коляду $2. **Моррейвилл:** Дмитро Брезвин $10. **Пеорія:** По $10: Гнат Борисенко, Никола Коверка (1952), Атаназій Куш, Павло Якимів, Петро Саламаха (1952).

АЙОВА:
Кіота: М. Данилюк $2.

ІНДІЯНА:
Форт Вейн: Стефан Боровий $10. **Ґарі:** По $10: Петро Дяченко (1952), Михайло Качмар. На коляду: Василь Бабяк $10; по $5: Кузьма, Іван Лаврівський, А. Мандзяк і сини, Михайло Паламар, Андрій Радловський, Михайло Софяк, П. Софяк; А. Цебак $4; по $3: М. Головатий, І. Жук; В. Михач $2.50; по $2: М. Бровар, В. і Р. Бровар, М. П. Чая, А. Допіряк, В. Яворський, М. Качмар, Ф. Клиса, Я. Крук, Т. Кирпа, Г. Лаврівський, М. Малий, І. Павлюк, Е. Піколик, А. Разумов, П. Стецик, І. Волошанський; по $1: М. Данко, Качур, Т. Клим, М. Клим, М. Коваль, Й. Войтович; дрібними 50 ц. **Іст Шикаґо:** На коляду: Крук $1. **Гаммонд:** Іван Юськів $10. **Індіяна Гарбор:** Омелян Бровар $10 (1952); на коляду зложили: Михайло Смолій $5; по $2: О. Бровар, В. Дівик, д-р М. Гнатик; Є. Марковський $1.

КЕНЗАС:
Кензас Сиrі: По $5: Михайло Білик, Василь Федень, Дмитро Яремко, Антін Коссик; Т. Костюк $2. **Лейн:** Богдан Музика $5.

КЕНТОКІ:
Джеферсон: І. Фур на коляду $3. **Луїсвилл:** По $10 за 1952 р.: Богдан Гурко, Михайло Шарий; на коляду: по $3: д-р А. Цибрівський, І. Цибрівський, Б. Турко; по $1: Д. Пісецький, М. Шарий. **Лейкленд:** д-р В. Кассараба на коляду $3.

МАССАЧЮСЕТС:
Бостон: Іван Дашавець $10. **Ферв'ю:** Микола Дикан $10. **Лексінґтон:** В. Гаврилець на коляду $2. **Лудлов:** Т-во ім. І. Франка (253 відділ УНСоюзу): $10 (1952); Українська Католицька Церква з коляди $86.

МИШИҐЕН:
Адріян: Дмитро Гапа $10 (1950 р.) і на коляду $5. **Дірборн:** Михайло Присташ $10. **Дітройт:** По $10: Дмитро Городечний (1952 р.), Іван Городечний (1952 р.), Семен Макух; на коляду прислали: Микола Наконечний $10; по $5: Григорій Філь, Ілька Рожак, Український Клюб (Фані Сіділо), Марія Сегда; С. Фіта $2. **Гемтремк:** Андрій Когут $5; на коляду: по $5: Іван Веднарський, Михайло Чорній, Петро Дмитришин, Данило Рубаха; Й. Косій $1. **Москіґон Гайтс:** По $10: Михайло Мисак, Михайло Сенюк. **Нюберрі:** д-р Олексій Банах $10 (1952 р.) і наколяду $5. **Саґіно:** Роман Пилипяк збірка з коляди $21; д-р Н. Гнатчук $10.

МІННЕСОТА:
Чісголм: Петро Зеберко $10. **Мінеаполіс:** По $10: Михайло Яворський, Павло Кравець, Александер Мінкович, Н.Н., Дмитро Штогрин, Марія Золотницька; по $5: Роман Король, Христина Стефанович; на коляду: Н.Н. $1. **Сейнт Пол:** д-р Володимир Голіян $10 (1952 р.), Олекса Головко $5; В. Білецький $2; М. Кубійович $1.

МІЗУРІ:
Ст. Джозеф: Василь Мицак $20 (за 1951 і 1952 рр.).

НЕБРАСКА:
Грендайленд: Лев Шелевич $5. **Омаґа:** На коляду: В. Чехут $4; по $3: В. Столярський, Д. С. Стопкевич, М. Воробець; по $2.50: М. Назарук, П. Труш, І. Воробець; по $2: С. Хмура, І. Костів, Д. Огородник, О. Прудивус, В. Прудивус, М. Стеців, П. Ващишин, О. Винницька; по $1: М. Вігуляк, М. Депа, В. Дидик, Д. Дзінґалова, М. Гошуляк, Д. Грисьо, М. Іванюк, М. Ярош, М. Кальба, П. Клячинський, І. Козак, П. Крись, Ф. Лєхновський, М. Лобур, П. Люлюк, В. Мазурик, Т. Романішин, П. Сітинський, Е. Солонинка, Р. Шелевич, Г. Ткачук; дрібними $1.50.

НЮ ГЕМПШИР:
Конкорд: д-р В. Недільський коляда $3. **Менчестер:** Микола Шопяк $5.

(Продовження буде).

ЧАСОПИС „СВОБОДА": ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ЯРЕМІЯ КОРОТАШ, довголітний член Тов. Запорозька Січ і від. 67 УНСоюзу помер 8. лютого, в 62. році життя. До УНСоюзу вступив в 1922 р. Походив зі Слободи Букачовецької, пов. Рогатин, Україна. Лишив в смутку жену Анастазію, дочку Марію, і синів: Василя, Івана і Стефана та трьох внуків. Похорон відбувся в неділю, 10. лютого з погребового заведення до греко-кат. церкви в Ансонії, Конн., а відтак на цвинтар св. Петра і Павла в Дербі, Конн. — В. Й. П.

І. Пиріг, секр.

ТАРЗАН, ч. 2772. Приносить жемчуг.

„Спішися, Тарзане! — закликав Д'Арнот — заки більше малп вилізе кривівки. Ми всі підемо до Тіри з діямантом".

„Оцей жемчуг зробить нас багатими, Тарзане" — підходив хитро Хірам. — „Я зацікавлений ним лише на стільки, щоб окупити нашу волю" — відповів Тарзан.

„Ось її двері. Відчини їх, Хіраме!" — візвав Тарзан. — „Тепер побачимо, як царівна дотримує слова" — замимрив Д'Арнот.